

**LANDELIJKE KLACHTENCOMMISSIE VOOR HET ALGEMEEN BIJZONDER
ONDERWIJS**

ADVIES 2013-31

24 januari 2014

Het maken van bandopnames van de uitingen van de leerkracht tijdens de les was legaal en terecht. De klacht tegen de inmiddels zieke leerkracht is aangehouden. De klacht tegen de directeur is ongegrond; haar kan geen verwijt worden gemaakt. Het leek alsof de directeur niets met de klacht deed. De aangeklaagde bestuurder heeft uiteindelijk een verkeerde afweging gemaakt door te veel rekening te houden met het team. De ouders zijn ten onrechte aangewezen als veroorzakers van het ontstane probleem.

**OORDEEL VAN DE LANDELIJKE KLACHTENCOMMISSIE
VOOR HET ALGEMEEN BIJZONDER ONDERWIJS
INZAKE KLACHT 13-31**

De Landelijke Klachtencommissie voor het algemeen bijzonder onderwijs (verder: de commissie) heeft op 14 november 2013 via de e-mail een klacht ontvangen van de heer A. en mevrouw B. (hierna te noemen: klagers), ouders van C. (10 jaar, hierna te noemen: leerlinge). De klacht, geregistreerd onder nummer 13-31, is gericht tegen de heer D., leerkracht; mevrouw E., directeur en de heer F., voorzitter van bestuur van G. te Breda (hierna te noemen: respectievelijk de aangeklaagden en de school).

Procedure

De commissie die de klacht heeft behandeld, bestond uit mr. C. Sjenitzer, voorzitter; mr. A.H. Westendorp, lid en E.I.H. Gordijn-Oud, lid.

De commissie heeft op 18 november 2013 het door klagers ingevulde vragenformulier ontvangen. De ondertekende versie van de klacht heeft de commissie op 22 november 2013 ontvangen. De ontbrekende handtekening heeft de commissie op 13 december 2013 ontvangen.

Aangeklaagden zijn in de gelegenheid gesteld zich schriftelijk te verweren. Op 3 december 2013 heeft de commissie een ondertekend verweerschrift ontvangen. De ontbrekende handtekeningen heeft de commissie op 10 december 2013 ontvangen.

Bij e-mail van 6 december 2013 heeft de commissie beide partijen medegedeeld de klacht voor een periode van drie maanden aan te houden voor zover het de heer D. betreft. Dit gelet op de door de commissie verkregen medische informatie over de heer D.

Klagers en de aangeklaagde directeur zijn in de gelegenheid gesteld hun standpunten nader toe te lichten op een op 13 december 2013 te Utrecht gehouden besloten hoorzitting.

Klagers waren daarbij aanwezig. De aangeklaagden waren eveneens aanwezig.

Ontvankelijkheid

De school was ten tijde van de voorgevallen feiten en de indiening van de klacht aangesloten bij de commissie. De dochter van de klagers was ten tijde van het indienen van de klacht leerlinge van de school. De klacht wordt daarom **ontvankelijk** verklaard.

Korte inhoud van de klacht

1. De leerkracht gaat met grote regelmaat op een manier tegen de leerlingen tekeer die niet acceptabel en schadelijk is;
2. De directeur neemt de geluiden rondom de leerkracht niet serieus, handelt de klachten niet juist af en houdt de situatie in stand;
3. De voorzitter van het bestuur handelt de klacht niet correct af. Hij houdt de (schadelijke) situatie voor de leerlingen in stand.

Ad 1. Het gaat om het volume en de woorden die worden gebruikt.

De klagers geven in het kader van de toonzetting aan dat het van rustig praten naar opeens een stemverheffing gaat om daarna weer rustig verder te gaan. Er is sprake van een schrikachtig effect. In de excessieve uitbarstingen klinkt een machteloosheid en paniekerigheid door in de stem.

De klagers hebben geprobeerd met de leerkracht te praten over hetgeen de leerlinge en andere leerlingen hebben ervaren. De leerkracht erkent echter op geen enkele manier de klagers en de leerlinge in hun gevoel. Diverse meldingen hebben geleid tot diverse gesprekken en mediation. Daarbij ging het voortdurend om de vertrouwensband tussen de betrokkenen en niet om het functioneren van de leerkracht. De leerlingen worden monddood gemaakt.

Door opnames met een spraakrecorder in de rugzak van de leerlinge is gebleken dat de leerlingen worden bloot gesteld aan uitbarstingen, schreeuwpartijen en onacceptabel taalgebruik van de leerkracht. De voorbeelden blijken uit de uitgeschreven tekst van de opname van een les gemaakt in de klas op 11 oktober 2013.

Tijdens een gesprek met de bestuurder en de leerkracht heeft klaagster de leerkracht gevraagd zijn excessieve gedrag te erkennen zodat er hulp kon komen. Een vervolggesprek apart met de leerkracht zou tot niets leiden daar hij zijn collega's over de opnames had geïnformeerd waardoor de leerlinge werd geconfronteerd met opmerkingen en gesprekken die niet door de beugel konden. De leerlinge is tegen haar wil mikpunt van de leerkrachten geworden.

Ad 2. De directeur houdt openlijk de hand boven het hoofd van de leerkracht zonder hoor- en wederhoor toe te passen.

Klagers beschrijven vervolgens het gesprek tussen de directeur en klagers alsmede het gesprek tussen de directeur en de leerlinge die beide betrekking hadden op de leerkracht. De directeur leek het serieus te nemen. De leerlinge gaf echter aan dat de directeur de dingen goed heeft proberen te praten. De leerlinge zou hebben aangegeven toestemming te hebben gegeven om het met de leerkracht te bespreken. Die toestemming is echter onwaarschijnlijk. Vanuit de directie is er geen inhoudelijke actie ondernomen op de signalen van meerdere ouders.

Ad 3. De klaagster heeft vier gesprekken gehad met de voorzitter van het bestuur. Na het eerste gesprek zou wederhoor worden toegepast. Tijdens het tweede gesprek bleek dat de

coördinatoren zich niet konden vinden in hetgeen door de klaagster op tafel was gelegd. Het probleem werd begrensd tot leerkracht-leerling. Verder kijken naar het daadwerkelijk functioneren van de leerkracht was geen optie. Het derde gesprek was met de leerkracht erbij. Klaagster heeft de leerkracht verteld dat er opnames zijn en zij een bevlogen leerkracht hoort. Klaagster heeft echter ook aangegeven erg te zijn geschrokken van de uitbarstingen en de taal die door de leerkracht gebruikt werd. Onbespreekbaar bleek echter een oplossing te vinden door het gebeuren te erkennen zodat er hulp of ondersteuning kon komen. Tijdens het vierde gesprek is gesproken over de onrust die de klagers veroorzaken en de ontstane vertrouwensbreuk die zou moeten leiden tot de keuze voor een andere school voor de leerlinge.

De klagers zouden graag zien dat er een extern onderzoek komt naar het hele systeem op de school. Er is sprake van een hoge uitstroom en klachten doordat de klachten in deze procedure aan de orde gesteld schoolbreed worden ervaren. Er heerst een zwijg- en angstcultuur bij zowel ouders als de leerlingen. De situatie is voor de leerlingen ongezond en schadelijk. Bovendien zou individuele begeleiding van de leerkracht noodzakelijk zijn.

Verweer

Ad 1. Er is sprake van een transcript van een bandopname van een gedeelte van één lesdag, die zonder toestemming van de betrokken leerkracht, directie of bestuur tot stand is gekomen. Het doen opnemen van lessen door ouders zonder voorafgaand medeweten en instemming geeft een ernstige vertrouwensbreuk aan en moet overigens geacht worden niet legitiem te zijn. Van een “grote regelmaat” is niet zonder meer sprake. De toevoeging bij het transcript doet “beschrijvende” uitspraken over de toonzetting terwijl tevens wordt geconstateerd dat deze “uiteraard niet op papier gezet (kan) worden”.

Feit is dat eerdere en vergelijkbare klachten gericht tegen de leerkracht uit maart 2013 naar tevredenheid van nagenoeg alle ouders van de toenmalige klas 4 konden worden afgehandeld. Er was sprake van mediation; twee van de drie gesprekken zijn positief geëindigd. Op 8 november 2013 heeft de aangeklaagde bestuurder opnames van lessen van de leerkracht ontvangen en beluisterd. Samen met de directeur is de bestuurder van mening dat sprake is van uitbarstingen die een schrikachtig effect kunnen hebben en op machteloosheid kunnen

wijzen. De leerkracht herkende zich niet in de op 29 oktober 2013 tijdens een gesprek verwoorde klachten. De leerkracht was aangeslagen. Een extra leerkracht zou worden ingezet. Meerdere reacties van ouders kwamen binnen hetgeen geleid heeft tot diverse gesprekken; ook met de Leerplichtambtenaar en de Onderwijsinspecteur. Tijdens een gesprek met de leerkracht op 22 november 2013 werd duidelijk dat de leerkracht behoefte had aan een ‘time out’. Een vervanger is ingezet en de bedrijfsarts is geïnformeerd. Naar de mening van de aangeklaagde bestuurder geeft het voorgaande aan dat de leerkracht was aangeslagen door het voort sudderen van de klacht sinds maart 2013, dat hij zich onvoldoende gesteund voelde door het bestuur en/of directie en zich niet herkende dan wel kon herkennen in de (nieuwe) klachten.

Ad 2. Door klagers wordt het gestelde niet aannemelijk gemaakt. Klagers lijken te doelen op een brief van de directeur van 8 maart 2013 aan de ouders van de klas. Deze brief ging in op de gewenste en intern vastgelegde wijze van communiceren binnen de school. In maart 2013 is door de directeur voortvarend aan de slag gegaan met de klacht van klagers. Door een brief van een andere familie werd het bestuur ingeschakeld. De regie berustte vanaf dat moment bij het Bestuur en de directeur heeft daar loyaal en integer aan meegewerkt. De ziekte van de directeur begin dit schooljaar was niet te wijten aan de ontstane situatie. Het rapport van de mediator bevat enkele adviezen voor de schoolleiding. De school bevindt zich in een overgangssituatie.

Ad 3. Het eerste gesprek met de klaagster vond plaats op 4 oktober 2013. Klaagster gaf aan geen enkel vertrouwen te hebben in de leerkracht en te beschikken over opnames van de lessen gegeven door de leerkracht. De aangeklaagde zag de opnames aanvankelijk als kattenkwaad van de leerlinge en verzocht deze te wissen gelet op hun illegitieme karakter daarvan. Tijdens het gesprek met de leerkracht erbij heeft de aangeklaagde bestuurder, achteraf ten onrechte, de opnames niet genoemd. Er leek sprake van een niet opgeloste vertrouwensbreuk tussen de leerkracht en de klagers waardoor door de aangeklaagde bestuurder is aangekoerst op een gesprek dat de basis voor hernieuwd vertrouwen zou kunnen bieden. Tijdens een gezamenlijk gesprek met de leerkracht op 29 oktober 2013 gaf klaagster aan het volste vertrouwen te hebben in het feit dat de leerkracht een kundig en bevlogen leerkracht is. Bandopnames hadden haar dit doen inzien. Klaagster eiste wel dat de leerkracht zou toegeven dat hij regelmatig uitschoot en zijn stem sterk verhief. De uitkomst van het gesprek werd als hoopgevend beschouwd. De overeengekomen afspraak tussen de klaagster

en de leerkracht werd echter door de klaagster afgezegd. Nadien bleek dat de opnames (geheel of gedeeltelijk) op instigatie van de klagers zijn gemaakt. Dat verklaart dat een onhandige verwijzing naar de opnames door de leerkracht inzake klacht 13-32 –ten onrechte- werd aangemerkt als een aanval op hen via en in aanwezigheid van de leerlinge.

Voor wat betreft de voorstellen van de klagers ten aanzien van de gehele school wijst de aangeklaagde op het WMK (Werken Met Kwaliteit)-PO onderzoek dat is gedaan naar de sociale veiligheid. Over de te nemen maatregelen zal op korte termijn overleg plaats vinden met de coördinatoren van de school, de intern begeleider en de directie. Het rapport en de samenvatting zijn ook ter kennis gebracht van de Onderwijsinspectie. Verder is een onderzoek gedaan naar de tussentijdse uitstroom. De definitieve resultaten daarvan zijn nog niet beschikbaar.

Oordeel

Voor zover aangeklaagden zich verweren op grond dat de bandopname zonder hun voorkennis, medeweten of instemming tot stand is gekomen en derhalve illegaal is, wordt dit door de commissie verworpen. Niet alleen betreft het een opname gemaakt door (de wettelijk vertegenwoordigers van) één van de deelnemers aan het gesprek, maar bovendien was het maken van een opname op deze manier de enige mogelijkheid voor de klagers om bij betwisting daarvan door de aangeklaagden zich een oordeel te (kunnen) vormen over de klachten die via hun dochter tot hen kwamen.

Ad 2. De aangeklaagde directeur heeft de klacht direct onder de aandacht van het bevoegd gezag gebracht. Dat is op zichzelf juist. Het bevoegd gezag heeft de behandeling van de klacht van de directeur overgenomen en de klacht in behandeling genomen door onder andere het beleggen van een ouderavond. De aangeklaagde directeur is in overleg met het bevoegd gezag niet bij voornoemde ouderavond aanwezig geweest. Door het voorgaande is de situatie ontstaan dat het leek alsof de directeur niets met de klacht deed. Alhoewel het in het algemeen

niet gewenst is dat de persoon die belast is met de dagelijkse leiding van de school zich met de afhandeling van de ontstane problematiek niet lijkt te bemoeien, kan gelet op het voorgaande niet gezegd worden dat er een verwijt naar haar gemaakt kan worden. De commissie acht de klacht tegen de directeur **ongegrond**.

Ad 3. De aangeklaagde bestuurder is per 1 augustus 2013 enig bestuurslid geworden. De bestuurder heeft onderhavig dossier aangeleverd gekregen met de mededeling dat de klachten van andere ouders waren opgelost terwijl dat nog niet het geval was ten aanzien van klagers. De bestuurder had aanvankelijk niet de indruk dat het zo'n groot probleem was. De bestuurder is enigszins gehandicapt geraakt doordat de directeur aan het begin van het schooljaar 2013-2014 ziek is geworden en in de periode van september 2013 tot medio november 2013 geheel en later gedeeltelijk afwezig is geweest. De bestuurder heeft tijd nodig gehad door te laten dringen wat precies aan de hand was. De commissie is van oordeel dat de aangeklaagde bestuurder uiteindelijk een verkeerde afweging heeft gemaakt en acht de klacht **in zoverre gegrond**. De aangeklaagde bestuurder had de leerkracht eerder moeten confronteren met de bandopname en de leerkracht om een reactie moeten vragen. De commissie is van oordeel dat de leerkracht vervolgens, derhalve eerder, met ziekte verlof had moeten worden gestuurd. De klagers zijn hiervan uiteindelijk de dupe geworden omdat de bestuurder in feite te veel rekening heeft gehouden met het team. De bestuurder heeft de belangen van het team zwaarder laten wegen. De ouders zijn uiteindelijk ten onrechte aangewezen als veroorzakers van het probleem. De commissie wijst daarbij op het vierde gesprek dat tussen de bestuurder en de klagers is gevoerd. Tijdens voornoemd gesprek is de klagers zelfs geadviseerd de leerlinge van school te halen. Wat er ook zij van de rol van de aangeklaagde leerkracht, de klagers kan ten aanzien van het ontstane conflict geen verwijt worden gemaakt.

Den Haag, 24 januari 2014

C. Sjenitzer,

Voorzitter

D.H.C. Dane-Peeters

Secretaris